

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Zbraslav, okres Brno-venkov

Zbraslav, Komenského 280, 664 84 Zastávka u Brna

Identifikátor školy: 600 110 559

Termín konání inspekce: 22. – 24. září 2003

Čj.:	121- 092/03-11136
Signatura:	ol2cx101

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti na prvním a druhém stupni základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a ke sledovaným předmětům základní školy ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a ke sledovaným předmětům základní školy ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy ve vybraných předmětech (český jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda)
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na 2. stupni základní školy v českém jazyce, v přírodovědných a společensko-vědních předmětech.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Zbraslav, okres Brno venkov je úplnou školou a v letošním školním roce ji navštěvuje celkem 196 žáků v 10 třídách. Do školy dojíždí více než polovina žáků.

Organizace sdružuje základní školu s kapacitou 240 žáků, školní družinu s kapacitou 25 žáků a školní jídelnu s kapacitou 90 jídel.

Škola je příspěvkovou organizací. Zřídila ji Obec Zbraslav, Zbraslav, Komenského 105, 664 84 Zastávka u Brna.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Vzhledem ke zvolenému vzdělávacímu programu školy, tj. Základní škola č.j. 16847/96-2, a schváleným učebním dokumentům má škola vhodné personální složení. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro učitele základní školy splňují ze sledovaných pedagogických pracovníků všichni vyučující. Výuka téměř všech hospitovaných předmětů je personálně zajištěna pedagogicky a odborně způsobilými učiteli. Výjimkou jsou vlastivěda na prvním stupni a přírodopis na druhém stupni školy. Vlastivědu vyučuje jedna učitelka se vzděláním pro učitele 6. – 9. ročníku základní školy s aprobací pro předměty dějepis a výtvarná výchova, avšak bez pedagogické způsobilosti pro 1. – 5. ročník. Učitelka přírodopisu nesplňuje podmínky pedagogické způsobilosti pro učitele 6. – 9. ročníku základní školy, protože získala vysokoškolské odborné vzdělání a učitelskou způsobilost pro výuku na středních školách. K tomu absolvovala vysokoškolské studium v oboru speciální pedagogika, což ji opravňuje k výuce pouze na 1. stupni základní školy. Českému jazyku na 2. stupni vyučují dvě učitelky, obě bez aprobace českého jazyka, s pedagogickým vzděláním v příbuzných předmětech. Absence odborné a pedagogické způsobilosti i aprobace českého jazyka se ve výuce u hospitovaných učitelů negativně neprojevila. Předměty byly učitelům přiděleny s ohledem na jejich nejvyšší ukončené vzdělání, odbornost, zkušenosti a délku praxe. Úvazky jsou účelně a promyšleně sestaveny vzhledem k velikosti pedagogického sboru. Předměty ve dvou třídách 5. ročníku jsou rozloženy mezi více učitelů, kteří zajišťují podle svých odborností výuku jako na druhém stupni.

Výuku integrované tělesně a mentálně postižené žákyně zajišťuje učitelka se speciálně pedagogickým vzděláním a osobní asistentka se vzděláním v oboru výchovná a humanitární péče. Ostatní učitelé podílející se na výuce se pravidelně účastní vzdělávání k tomuto tématu.

Výchovná poradkyně zajišťující poradenské služby na škole neabsolvovala požadované kvalifikační studium pro výchovné poradce. Má však dlouholeté zkušenosti a účastnila se několika seminářů k této problematice.

Škola se dělí na úsek prvního a druhého stupně, školní družinu, jídelnu a provozní zaměstnance. Za celkový provoz všech úseků odpovídá ředitel, dílčí kompetence má zástupkyně ředitele jasně vymezeny v pracovní náplni. Konkrétní výčet povinností, zejména při organizačním zajištění provozu, vedení povinné dokumentace, administrace a bezpečnosti práce, umožňuje plnění delegovaných kompetencí vedoucích na určených úsecích. Způsoby organizace vzdělávání a provozu školy blíže specifikují vnitřní směrnice projednané se zaměstnanci. Organizační řád obsahuje všeobecná ustanovení, předmět činnosti školy, kapitolu o povinnostech pracovníků, vedení povinné dokumentace, pravidla provozu a doplňující organizační pokyny. Dokument vnáší systém do organizace činnosti školy i jejich součástí.

Vedoucí pracovníci školy jsou s ostatními zaměstnanci denně v osobním kontaktu. Závažné informace se zveřejňují na nástěnkách v prostorách chodeb a ve sborovně. Předávání informací uvnitř školy jasně stanovují řády a organizační pokyny.

Poradním orgánem vedení školy je pedagogická rada. Její činnost je doložená přehlednými a jasnými zápisy, až na absenci závěrečného usnesení. Operativní pracovní porady pružně reagují na zajištění neodkladných úkolů. Výchovné problémy řeší vedení školy ve spolupráci s výchovnou poradkyní, zástupkyní ředitele a třídními učiteli. Záležitostmi odborné a metodické úrovně výuky, konkrétními úkoly a problémy ve výuce se zabývají předmětové komise sdružené po několika předmětech a metodické sdružení na prvním stupni. Poradní a metodické orgány pomáhají lépe zabezpečovat vzdělávací činnost školy a realizovat zvolený vzdělávací program.

Personální vedení zaměstnanců je založeno na vzájemné důvěře ředitele a jeho zástupkyně vůči zaměstnancům. Ve škole nejsou začínající učitelé. Vedení neaprobovaných učitelů, např. v českém jazyce, zabezpečují zčásti předmětové komise a zčásti některými vhodnými formami dalšího vzdělávání v příslušném oboru. Získané informace ze vzdělávání si pedagogové předávají v rámci předmětové komise nebo metodického sdružení a prostor mají i na jednání pedagogických rad. Hospitační činnost prováděná ředitelem a zástupkyní je rovnoměrně rozdělena na celý školní rok a všechny pedagogické pracovníky. Četnost hospitací je poměrně nízká. Zápisy z hospitační činnosti vypovídají o účelnosti a dobré kvalitě. Kontroly podporují zlepšování kvality vzdělávací práce, závěry vedou k opatřením směřujícím k nápravě. Kontrolní činnost je prováděna pravidelně, záznamy jsou vedeny. Hospitační i kontrolní činnost je na dobré úrovni a je orientována na zlepšování personálních podmínek. Plánování v oblasti lidských zdrojů je pečlivě promyšlené a nese známky systematické práce s lidmi.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků vedení školy podporuje a umožňuje v souladu se stanovenými prioritami školy. Plánuje se promyšleně s ostatními hlavními úkoly na školní rok. Učitelé se vzdělávají především v cizích jazycích, jedna učitelka studuje historické vědy. Jedna se účastní vzdělávání pro uplatnění ekologické problematiky na školách, jiní si rozšiřují své poznatky a dovednosti v oblasti sociálně patologických jevů, v oblastech zaměřených na nové formy a metody práce a práci s počítači nebo počítačovou sítí. Zainteresovaní učitelé se již dlouhodobě pravidelně a cíleně účastní seminářů k problematice výuky a vedení tělesně a mentálně postižené žákyně v základní škole. Ve sledované výuce se poznatky a dovednosti učitelů pozitivně projevovaly jak v obsahu výuky, tak i v organizaci metod učení a výraznou aktivizací procesu učení žáků.

Hodnocení práce učitelů a provozních zaměstnanců se využívá. Zaměstnanci školy znají kritéria hodnocení a kritéria pro přiznávání osobních příplatků a odměn zpracovaná ředitelem.

Zjištění z kontrolní a hospitační činnosti jsou využívána při hodnocení pracovníků, hodnocení jsou tak účinná a profesionálně motivující. Sebehodnocení zaměstnanců se nevyužívá.

Personální podmínky školy podporují efektivní vzdělávání a výchovu a umožňují realizovat zvolený vzdělávací program školy, mají celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola využívá budovu, ve které jsou třídy prvního až devátého ročníku, kabinety pro sbírky vyučovacích předmětů prvního i druhého stupně a školní jídelna. Jedna třída slouží vzhledem k nedostatku vhodných místností pro činnost školní družiny. Kvalitu materiálních podmínek a estetickou úroveň celého objektu zvýšila rozsáhlá přístavba učeben a dalších provozních místností i výměna oken. Byla také zhotovena nová vnější omítka celé školy. Interiér je esteticky vyzdoben především výtvarnými pracemi žáků. Kromě běžných kmenových tříd má škola speciální učebny pro výuku výpočetní techniky, jazyků a hudební výchovy a praktických činností. Učebny vyhovují po stránce funkční, bezpečnostní i psychohygienické. Nábytek v původní části školního objektu je většinou starý a opotřebovaný, naopak přístavba byla vybavena novým moderním nábytkem. Jeho předností je, že je možné školní lavice a židle přizpůsobovat tělesným rozměrům žáků. Pro výuku přírodovědných předmětů škola nemá samostatní speciální učebny. Má vlastní tělocvičnu, která byla postavena jako samostatný objekt v blízkosti školy. K lepšímu zabezpečení podmínek pro výuku tělesné výchovy se v současné době provádí u školy výstavba hřiště.

Škola zajišťuje v dostatečném množství a vyhovující kvalitě pro žáky ucelené řady učebnic, učební texty a pracovní sešity. Učitelé mají ve škole k dispozici hlavně starší učební pomůcky, které jsou na prvním stupni umístěné jak v kabinetech, tak v kmenových třídách. Na druhém stupni jsou učební pomůcky v odborných kabinetech, v odborných učebnách nebo na chodbách. Audiovizuální technika je rozmístěna jen v některých učebnách a učitelé si ji musí v případě potřeby do tříd přenášet. Učebna výpočetní techniky je vybavena jak počítači staršími, tak dodanými v rámci projektu INDOŠ. Škola zabezpečuje pro integrovanou žákyni a pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami náležitě pomůcky pro výuku a domácí přípravu.

Vedení školy sleduje využívání učebních pomůcek i didaktické techniky při hospitacích, zjištění jsou vyhodnocována. V případě zjištění nedostatku se přijímají účinná opatření. Vedení školy spolu se zřizovatelem plánují a realizují drobné opravy, úpravy a výměnu školního nábytku. Škola má zpracovanou architektonickou studii přístavby tělocvičny.

Materiálně-technické zázemí školy, a to především tělocvična, je využíváno jak místními sportovními organizacemi, tak i soukromými osobami.

Materiálně-technické podmínky školy umožňují realizaci vzdělávacího programu a jsou celkově na velmi dobré úrovni.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací program

Ve škole se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola schváleného MŠMT ČR pod č.j. 16 847/96-2 dne 30. dubna 1996 s platností od 1. září 1996.

Vzhledem k tomu, že školu navštěvuje jedna žákyně s postižením, využívá se k jejímu vzdělávání podle příslušných doporučení individuální vzdělávací program. Jedná se o experimentální ověřování integrace žákyně s mentálním a tělesným postižením do běžné základní školy s osobní asistencí na základě příslušných ustanovení školského zákona. Tato žákyně se vzdělává podle vzdělávacího programu Zvláštní škola schváleného MŠMT ČR pod č.j. 22980/97-22 dne 20. června 1997. Učební dokumenty a rozpracované materiály tohoto vzdělávacího programu jsou ve škole dostupné všem učitelům, kteří se na výuce integrované žákyně podílejí. Realizovaný individuální vzdělávací program je v souladu s příslušnými platnými učebními dokumenty.

Ředitel rozpracoval učební plán školy podle vyučovacích předmětů na jednotlivé ročníky. Při tvorbě správně uplatnil na podmínky školy platný učební plán Základní škola č.j. 16847/96-2. Využil při tom také nové úpravy podle metodického pokynu MŠMT ČR k realizaci rozvojového programu „Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 2 vyučovací hodiny“ č.j. 31172/2002-22 ze dne 12. února 2003 s platností od 1. září 2003 a zařadil do 8. a 9. ročníku po jedné hodině matematiky. Učební plán školy je vhodně doplněn volitelnými předměty v 7. – 9. ročníku jako je technické kreslení, technika administrativy, anglický jazyk a volba povolání. Nepovinným předmětem je náboženství v 1. – 9. ročníku. Časová dotace všech povinných předmětů na prvním a druhém stupni základní školy kontrolovaná podle platného rozvrhu hodin svým rozsahem odpovídá platnému učebnímu plánu. Výuka sledovaných vyučovacích předmětů se realizuje podle platných osnov.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu Základní škola a u integrované žákyně s platnými učebními dokumenty Zvláštní škola. Sledované vyučovací předměty se realizují podle učebních osnov a v souladu se vzdělávacím programem školy.

Záznamy v třídních knihách, třídní výkazech a katalogových listech žáků obsahují jen menší administrativní nedostatky formálního rázu. Vedení povinné dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání a výchovy.

Povinná dokumentace školy je vedena v úplnosti a průkazně dokládá průběh vzdělávání a výchovy.

Kontrolu naplňování učebních osnov provádí na začátku školního roku ředitel v rámci kontroly tematických plánů učiva jednotlivých učitelů. Kontroly plnění osnov jsou také součástí hospitací ředitele. Vedení školy zjišťuje a vychází z nich při plánování vzdělávacích úkolů na další školní rok.

Systém kontroly plnění učebních osnov je účinný se zpětnou vazbou na plánování.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu vychází z podmínek školy a je zabezpečena především prostřednictvím rozvrhu hodin. Ten byl zpracován s ohledem na spádovost školy a dojíždění více jak poloviny žáků. V rozvrhu hodin a přestávek jsou stanoveny ředitelem jen pětiminutové přestávky mezi první a druhou, třetí a čtvrtou a pátou a šestou vyučovací hodinou (na místo nejméně desetiminutových). Organizace vyučování tak nesplňuje požadavky uvedené právní normou. Tato skutečnost byla zjištěna již při minulé inspekci ve škole. Vhodnou skladbou předmětů pamatuje rozvrh hodin alespoň na některé psychohygienické aspekty žáků. Výjimkou je ojedinělé kumulování výuky předmětů s dvouhodinovou týdenní časovou dotací do dvou po sobě následujících dnů.

Školní řád obsahuje všechna ustanovení požadovaná vyhláškou o základní škole a svým obsahem určuje práva i povinnosti, zásady bezpečnosti a ochrany zdraví. Školní řád je promyšleně zpracován, je funkční a má preventivní charakter vzhledem k záškoláctví. V odborných učebnách visí provozní řády, účelně a promyšleně sestavená pravidla pro provoz

a výuku, jak pro žáky tak i pro učitele. Pravidla hodnocení žáků stanovuje vlastní klasifikační řád, ve kterém jsou rozpracována podstatná ustanovení vyhlášky o základní škole a metodických pokynů pro žáky s postižením a pro žáky se specifickou vývojovou poruchou učení nebo chování. Z kontroly třídních výkazů a katalogových listů žáků vyplynulo, že škola využívá výchovná opatření v souladu s právní normou. Udělení výchovného opatření žákovi třídní učitelé zaznamenávají v katalogovém listu a oznamují se zdůvodněním prokazatelným způsobem zákonným zástupcům žáka.

Potřebné informace o činnosti školy a jejích výsledcích získávají žáci na pravidelných třídnických schůzkách. Odpovědi na osobní problémy mohou získat prostřednictvím schránky důvěry. Výchovná poradkyně na základě předchozí domluvy nabízí žákům i jejich rodičům hovorové hodiny. Komunikace školy s rodiči probíhá pravidelně a průběžně, organizovaně i individuálně. Z osobních jednání jsou pořizovány zápisy v knize návštěv. Důležitá oznámení rodičům jsou sdělována většinou prostřednictvím žákovských knížek nebo písemných sdělení. Informace trvalejšího charakteru jsou zveřejněny na nástěnkách v budově školy, ve výloze prodejny i na internetových stránkách obce. Vzhledem k velikosti školy a snadnému přenosu informací k žákům a jejich rodičům je práce ve škole organizována systematicky a velmi dobře.

Výchovné poradenství ve škole zajišťuje učitelka, která specializační studium pro výkon funkce výchovného poradce sice neabsolvovala, ale tato skutečnost neměla na kvalitu její práce negativní vliv. Učitelka má dobře zpracovaný plán poradenské a výchovné činnosti, který se po obsahové a věcné stránce zabývá profesním poradenstvím a aktivitami souvisejícími s individuální péčí o žáky se specifickými poruchami učení nebo o zaostávající. Výchovná poradkyně úzce spolupracuje s odborníky z různých specializovaných pracovišť. Průběžně spolupracuje s učitelkou školy, která vystudovala speciální pedagogiku. Společně s psychologkou ze speciálně pedagogického centra sledují a vyhodnocují výchovně-vzdělávací práci integrované žákyně. Škola má kvalitně zpracovaný plán prevence sociálně-patologických jevů. Ve škole se vhodnými metodami a účinně předchází negativním a nežádoucím jevům v oblasti chování a vzdělávání žáků. Dokladem jsou mimo jiné přijímaná výchovná opatření vůči žákům, která pozitivně působí na zlepšování chování žáků.

Organizace činnosti a provozu školy vůči zaměstnancům a organizace výchovně-vzdělávacího procesu vůči žákům má celkově velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na prvním stupni základní školy v českém jazyce, matematice, prvouce a vlastivědě

Hospitace proběhly ve všech třídách. Výuka byla zajištěna po věcné a odborné stránce na vysoké úrovni. Jedna učitelka nesplňuje podmínky pedagogické způsobilosti pro výuku vlastivědy na prvním stupni, avšak tato skutečnost se ve sledované výuce negativně neodrazila.

Vybavení učeben bylo pro výuku sledovaných předmětů podnětné a pro učební činnosti motivující. Učebny působily esteticky, školní nábytek odpovídal potřebám výuky i žákům. Ve všech vyučovacích hodinách byl k dispozici a efektivně využíván vhodný názorný materiál, učební pomůcky a didaktická technika.

Všechny učitelky měly výuku pečlivě připravenou. Vybrané vzdělávací a výchovné cíle vedly žáky k poznávání nových skutečností, vytváření dovedností a návyků. Zvolené cíle odpovídaly aktuálnímu stavu žáků ve třídách a individuálním vzdělávacím potřebám žáků se specifickými poruchami učení, které učitelky respektovaly maximálně.

Při výuce byla sledována také výchovně-vzdělávací práce učitelek v rámci experimentálního ověřování integrace tělesně a mentálně postižené žákyně v 5. ročníku do zdejší školy. Učitelky a osobní asistentka žákyně byly na výuku pro integrovanou žákyni vzorně

připraveny. Kvalita pedagogické práce, individuální metody vedoucí k vytváření pracovních a sociálních návyků, způsob komunikace a spolupráce s vyučující nebo osobní asistentkou byly po celou dobu vyučování v zeměpise a matematice mimořádně příkladné. Žákyně uměla reagovat velmi rychle a správně na všechny podněty při učebních a pracovních aktivitách, dokázala pracovat s názornými učebními pomůckami efektivně, uměla se vyrovnat i s obtížnějšími početními a pracovními úkoly. Všechny činnosti zvládala podle svých schopností a možností bezproblémově.

Vyučovací metody byly účinné, zvolená forma (skupinová práce, týmová práce, práce ve dvojicích, vycházka do přírody, netradiční řešení úkolů, práce na stanovištích) a celkový styl výuky odpovídal věku žáků, jejich znalostem a dovednostem. Objevily se i frontální metody vzdělávací a výchovné práce, které výchovně-vzdělávací práci vyhovovaly, byly stejně účinné jako metody při netradičním řešení úkolů. Psychohygienické aspekty ve výuce učitelky respektovaly, včas a efektivně předcházely únavě žáků vhodně zařazenými tělovýchovnými chvilkami, zpěvem, dechovým nebo hlasovým cvičením.

Uváděním příběhů ze života dospělých, dětí a zvířat prováděly učitelky účelnou motivaci jak v průběhu vyučovacích hodin, tak na začátku vyučování. Motivace vždy podpořila úspěšnost žáků a jejich zájem o učení.

Vhodné pracovní klima ve všech třídách bylo ovlivněno mimořádně pěkným vztahem učitelek ke všem žákům. Pozitivní atmosféra byla ovlivněna také velmi příznivou vzájemnou komunikací. Žáci byli při všech učebních činnostech aktivní, se zájmem odpovídali na otázky, mohli se otevřeně a svobodně vyjadřovat a vyslovovat své názory.

Žáci byli sice správně a velmi citlivě hodnoceni většinou na konci vyučování. Adresné individuální hodnocení a ocenění práce žáků se v průběhu vyučovacích hodin objevilo jen zřídka. Sebehodnocení se téměř nevyskytlo.

Při výuce byla sledována práce integrované (tělesně a mentálně postižené) žákyně za účasti osobní asistentky. Činnosti žákyně, asistenty a příslušné vyučující byly na vynikající úrovni. Kvalita sledovaných jevů ve výuce u této žákyně byla mimořádně příkladná.

I přes drobné nedostatky v hodnocení a sebehodnocení žáků byla kvalita všech sledovaných jevů v hospitovaných předmětech na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce na druhém stupni

Výuka je zajištěna učitelkami s odbornou a pedagogickou způsobilostí, ale bez příslušné aprobace. Jejich odpovědný přístup k výuce i víceletá praxe v oboru plně kompenzovaly zjištěný nedostatek

Třídy vzhledem k počtu žáků umožňují plně realizovat učební osnovy i zařazovat netradiční metody a formy práce. Jsou standardně vybaveny a působí esteticky. Umístění nástěnných přehledů mluvnického učiva v některých učebnách přispívá k názornosti i motivaci žáků. Škola disponuje základními zdroji informací i didaktickou technikou. Vyžítvané výukové programy pro český jazyk podporují aktivitu žáků, upevňování jejich získaných znalostí a pozitivní vztah k předmětu.

Učitelky stanovily výchovné a vzdělávací cíle promyšleně s ohledem na požadavky učebních osnov, charakter učiva a věkové zvláštnosti žáků. Učivo probíraly v návaznosti na propojení jednotlivých složek předmětu a mezipředmětových vztahů. Úspěšně vedly žáky k jejich všestrannému rozvoji jazykových dovedností.

V hospitovaných hodinách převažovalo činnostní pojetí výuky. Žáci pracovali samostatně, ve dvojicích i skupinách. Řešili problémové otázky, byli vedeni ke společnému přemýšlení při zdůvodňování jazykových jevů. Učitelky jejich práci zadávaly, koordinovaly a hodnotily. Při společných závěrech pamatovaly na výchovné využití učiva. Méně využívaly vnitřní

diferenciaci s ohledem na specifické výukové potřeby žáků. Žáci prokazovali vesměs velmi dobré znalosti a jazykové dovednosti. Tempo výuky, činnostná práce a prožitky z vlastních úspěchů posilovaly aktivitu většiny žáků a předcházely únavě.

Zájem žáků o výuku byl odrazem úspěšné vstupní i průběžné motivace vyučujících. Méně efektivně se dařilo zařadit motivaci směřující k žákům se slabším prospěchem, přestože některé málo početné třídy individuální přístup umožňovaly. Klasifikace byla pojata jako jeden z motivačních záměrů.

Žáci se navzájem respektovali a pracovali ve spolupráci s učitelkami a tím posilovali příznivou atmosféru učení. Ve sledované výuce byl dostatek času vyčleněn na rozvíjení širších komunikativních dovedností žáků.

Formy hodnocení výsledků práce žáků odpovídaly charakteru organizace výuky na začátku nového školního roku. Převažovalo slovní hodnocení žáků učiteli, ocenění jejich pokroku a citlivé upozornění na zjištěné nedostatky znalostí učiva z předešlého ročníku. Učitelky vedly žáky k vlastnímu i vzájemnému hodnocení. Ti se podíleli se na závěrečném shrnutí úspěšnosti třídy. Učitelky názory jednotlivců konfrontovaly se stanoviskem většiny a vedly je k uvědomělému učení. Analýza výsledků vzdělávání nebyla hodnocena.

Kvalita výchovy a vzdělávání v českém jazyce byla velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na druhém stupni základní školy ve společenskovědních předmětech - občanská výchova a dějepis

Ve všech sledovaných hodinách vyučovaly učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Kvalita vzdělání a zejména znalosti a dovednosti získané vzděláváním v oblasti nových forem výuky na základní škole pozitivně ovlivnily efektivitu výuky v hodinách.

Výuka probíhala v učebnách se standardním vybavením, některé učebny byly doplněny podnětnými obrazovými materiály. Ve škole je pro žáky i učitele základní fond odborné literatury v knihovně, pomůcky jsou k dispozici a další aktuální literaturu z vlastních zdrojů si vyučující donášeli. Učebnice, mapy a ukázky měli žáci ve výuce k dispozici v předmětu dějepis. Vyučující vhodně využívaly pracovní texty doplňující výuku a ukázky z odborné literatury. Materiální zajištění výuky je dobré a pozitivně ovlivňuje charakter výuky.

Stanovené cíle vyučovacích hodin odpovídaly učebním osnovám předmětu. V hodinách byly cíle stanoveny jasně, žáci byli seznámeni s cílem hodiny, tématem, obsahem učiva a postupem. Příprava na výuku byla organizačně a obsahově velmi dobře promyšlená.

Volba metod a forem práce vycházela z podmínek pro výuku ve škole, zvolené metody byly efektivní, ojediněle byla organizace vzhledem k cílům výuky vynikající. Využívalo se řešení zadaných úkolů a práce ve dvojicích, práce s učebními texty, literaturou a učebnicí, rozhovor učitele se žáky a žáků mezi sebou. Ve všech hodinách docházelo ke střídání činností a cíleně se zařazovala samostatná práce žáků. Ke zvýšení zájmu o výuku a učivo přispívalo využití ukázek z literatury a časopisů, praktických příkladů a vlastních zkušeností žáků i mezipředmětových vztahů. Tempo výuky vyučující přizpůsobovaly žákům ve třídě.

Motivace stimulující žáky v průběhu vyučovacích hodin k aktivnímu učení byla účinná a pro žáky povzbudivá. Žáci byli v průběhu výuky za své výkony a osvojené znalosti slovně hodnoceni, avšak většinou bylo bez zdůvodnění. Hodnocení dosahovaných sociálních kompetencí žáků bylo zařazováno.

V posuzovaném celku navštívených hodin žáci uměli naslouchat a pracovat podle pokynů učitelů. Akceptovali dohodnutá pravidla, chovali se přirozeně a styl výuky přijímali.

Kvalita výuky ve sledovaných předmětech byla celkově na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na druhém stupni základní školy v přírodovědných předmětech - matematika, fyzika, přírodopis a zeměpis

Podmínky odborné způsobilosti splňují všichni vyučující sledovaných předmětů, což mělo pozitivní vliv na efektivitu výuky. Neplnění podmínky pedagogické způsobilosti u jedné z vyučujících nemělo negativní vliv na průběh vyučovacích hodin.

Výuka sledovaných předmětů probíhala v kmenových učebnách vybavených jen běžným nábytkem. Ve třídách chyběly demonstrační stoly k zabezpečení možnosti sledovat pokusy prováděné vyučujícími v hodinách fyziky a přírodopisu. Estetickou úroveň prostředí některých učeben snižovala opotřebovanost umístěného staršího nábytku. Motivující výzdoba byla zaměřena na výuku matematiky, zeměpisu nebo přírodopisu. Didaktickou techniku vyučující používali jen při výuce fyziky. Ve všech hodinách vhodně a efektivně využívali učební pomůcky, někdy učebnice jako zdroj úloh i k získávání nových poznatků. V hodině přírodopisu učitelka velmi vhodně využila jako didaktické pomůcky předměty, které žáci přinesli z domova.

Výchovně-vzdělávací cíle ve sledované výuce směřovaly jak k upevnování a procvičování učiva z minulého školního roku nebo probraného učiva z minulých hodin, tak k získávání nových vědomostí a dovedností. Byly nejčastěji vhodně formulované jako činnosti žáků. Plánované cíle byly pro žáky přiměřené a probírané učivo vždy navazovalo na předcházející témata. V průběhu vyučovacích hodin učitelé stanovené výukové cíle důsledně konkretizovali a někdy ve spolupráci se žáky dále rozvíjeli podle aktuální situace ve třídě.

Vnitřní členění vyučovacích hodin odpovídalo výukovým cílům a zvolené formě vyučování. Ve struktuře některých hodin základního typu chyběla vzhledem k nedostatku času závěrečná etapa shrnutí učiva, utřídění nových vědomostí, hodnocení práce žáků a dosažených výsledků. Novou látku vyučující často vyvozovali na základě zkušeností žáků z běžného života nebo jejich zájmové činnosti a pozorování či provádění pokusů přímo ve vyučovacích hodinách. Využívali poznatky i z odborného tisku. Žáci byli vedeni k dovednosti aplikovat probírané učivo při řešení úkolů. Ve většině hodin bylo uplatňováno činnostní pojetí výuky. I když učitelé volili frontální způsob organizace výuky, vhodně zařazovali práci ve dvojicích nebo skupinách, kdy se uplatňovala především role vyučujícího jako organizátora výuky. Z vyučovacích metod učitelé využívali výklad, samostatnou práci, žákovský pokus a řízený rozhovor. Při samostatné práci žákům individuálně pomáhali. Relaxační funkci často plnilo střídání různých vyučovacích metod a zařazování skupinové práce, při které se žáci pohybovali po třídách. Jiná záměrná relaxace nebyla realizována. Tempo výuky učitelé přizpůsobovali aktuálnímu stavu vědomostí i pozornosti žáků ve třídě.

Na začátku vyučovacích hodin učitelé vždy seznámili žáky se stanoveným vzdělávacím cílem nebo programem, hlubší úvodní motivaci však neuplatňovali. Výrazný motivační účinek v průběhu hodin mělo zařazování skupinové práce spojené s praktickými činnostmi, při kterých byla aktivita a pozornost žáků vyšší než v hodinách vedených frontálním způsobem. Učitelé také využívali životních zkušeností žáků, mezipředmětových vztahů a okamžitou kontrolu správnosti výsledků řešení úkolů, kdy žáci měli možnost přesvědčit se o úspěšnosti své práce.

Vysoké osobní nasazení pedagogů a jejich přesvědčivý verbální i neverbální projev podporovaly ve třídách vytváření vhodného pracovního klimatu. Žáci akceptovali a respektovali dohodnutá pravidla jednání i chování a většinou vhodně reagovali na pokyny vyučujících. Žáci dodržovali pravidla komunikace s vyučujícími, někdy však na otázky kladené vyučujícími odpovídalo současně více žáků. Při komunikaci se žáky vyučující někdy odpovědi žáků zbytečně opakovali nebo doplňovali a tím je nevedli k jasnému a srozumitelnému vyjadřování. Pro sdělování názorů žáků a diskusi učitelé vytvářeli dostatek prostoru jak při řízeném rozhovoru, tak při skupinových formách výuky, kdy kromě

komunikativních dovedností rozvíjeli i sociální kompetence (spolupráci při řešení úkolů, vzájemné respektování a toleranci).

Vyučující ověřovali vědomosti žáků frontálním opakováním nebo písemnými prověrkami učiva a jednoduchými testy především z dřívějších hodin. Při zkoušení zdůvodňovali udělení klasifikačního stupně. Klasifikaci využívali také jako oceněním aktivity žáků v průběhu vyučování. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení byly využívány méně často.

Celková úroveň průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech byla velmi dobrá.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vedení školy a učitelé zjišťují výsledky vzdělávání systematicky jednou ročně. Dosahovaná úroveň výsledků vzdělávání a výchovy je zjišťována vlastními prověrkami i srovnávacími testy. Vnější nástroj pro zjišťování výsledků jsou komerční testy. Získaná objektivní vyhodnocení tříd v předmětech škola již dlouhodobě sleduje a porovnává vzhledem k celostátnímu průměru. Výsledky jsou předány třídním učitelům k dalšímu zpracování a diskuzi. Získané údaje však nejsou podrobně analyzovány a neslouží ke sjednocování postupů a tvorbě východiska k novým koncepčním záměrům. Vlastní systém dlouhodobějšího hodnocení dosahovaných výsledků a kritérií pro zjišťování kvality vzdělávání škola vypracovaný nemá. Činnost školy a výsledky výchovně-vzdělávací práce jsou prezentovány ve škole, na akcích školy a v tisku.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků výchovy a vzdělávání je ve sledovaných předmětech na prvním i na druhém stupni základní školy velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Název školy uvedený ve zřizovací listině obce Zbraslav obsahuje název „Základní škola Zbraslav, okres Brno-venkov“ a slova „příspěvková organizace“. Tím nesouhlasí s názvem školy „Základní škola Zbraslav, okres Brno-venkov“ uvedeným v posledním rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydaném MŠMT ČR.

Specifickým aspektem školy je profilace na ekologii formou projektů a výukových programů. Projektové formy výuky a vzdělávání zasahují do mnoha vyučovacích předmětů a také do mimoškolní činnosti. Program se příkladně plánuje, připravují se dlouhodobé i krátkodobé projekty, využívají se při tom školní tradice i přírodní prostředí a okolí školy. Výsledkem je postupná ekologizace prostředí školy, zařazení některých netradičních forem práce do vyučování a mnoha zájmových aktivit. Škola při tom spolupracuje s organizacemi, občanskými sdruženími v regionu a se střediskem volného času. To vše pozitivně ovlivňuje činnost a klima školy. Další aktivity školy mají pozitivní vliv na zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí MŠMT ČR, které mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, č.j. 11 551/03-21 ze dne 14. března 2003 s účinností od 1. ledna 2003*
2. *Výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení – k č.j. 11 551/03-21 ze dne 14. března 2003*
3. *Zřizovací listina příspěvkové organizace č.j. 01/2002 vydaná Obcí Zbraslav dne 24. října 2002*
4. *Organizace vyučování v Základní škole Zbraslav ve školním roce 2003/2004 (začátky a konce vyučovacích hodin, zvonění a přestávky)*
5. *Učební plán školy – rozdělení hodinových dotací předmětů v jednotlivých ročnících 2003/2004 – Učební plán Základní škola 16847/96-2*
6. *Seznam volitelných a nepovinných předmětů pro školní rok 2003/2004 na Základní škole Zbraslav*
7. *Seznam předmětů a rozdělení úvazků mezi pedagogické pracovníky ve školním roce 2003/2004*
8. *Rozvrh hodin tříd a učitelů platný ve školním roce 2003/2004*
9. *Evidence žáků navštěvujících ve školním roce 2003/2004 Základní školu Zbraslav (centrální seznamy žáků)*
10. *Protokoly o komisionálních zkouškách uložené ve škole ve školním roce 2003/2004*
11. *Osobní dokumentace žáka s postižením a žáků se specifickými vzdělávacími potřebami navštěvující ve školním roce 2003/2004 Základní školu Zbraslav*
12. *Třídní knihy platné ve školním roce 2003/2004*
13. *Třídní výkazy a katalogové listy tříd platné ve školním roce 2003/2004*
14. *Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2003/2004*
15. *Vnitřní řád školy platný ve školním roce 2003/2004 a vydaný ředitelem školy dne 29. srpna 2003*
16. *Zápisy kontrolní orgánů z provedených kontrol vedené na škole*
17. *Statistický výkaz MŠMT ČR (Škol V 3-01) vykazovaný školou ke 30. září 2003*
18. *Personální dokumentace pedagogických pracovníků školy zaměstnaných ke dni inspekce v Základní škole Zbraslav*
19. *Plán práce výchovného poradce školy na školní rok 2003/2004*
20. *Minimální preventivní program Základní školy Zbraslav na školní rok 2003/2004*
21. *Individuální vzdělávací plán výuky pro integrovanou žákyni platný pro školní rok 2003/2004 se všemi podklady*
22. *Hodnocení integrace mentálně retardovaného dítěte do základní školy běžného typu za školní rok 2002/2003 na Základní škole Zbraslav*
23. *Rozvržení učiva integrované žákyně pro 5. ročník Zvláštní školy na Základní škole Zbraslav*
24. *Plán práce Základní školy Zbraslav na školní rok 2003/2004 ze srpna 2003*
25. *Ekoškola – plán na školní rok 2003/2004*
26. *Namátkově vybrané žákovské knížky a písemnosti žáků v hospitovaných třídách ve školním roce 2003/2004*
27. *Slohové práce žáků z českého jazyka z hospitovaných tříd – výběr*

28. *Namátkově vybrané sešity žáků v hospitovaných třídách používané ve školním roce 2003/2004*
29. *Záznamy z jednání předmětových komisí a metodického sdružení ve školních letech 2002/2003 a 2003/2004*
30. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003*
31. *Organizační řád Základní školy Zbraslav platný ve školním roce 2003/2004 platný od 1. ledna 2003*
32. *Klasifikační řád školy ze dne 29. srpna 2003 platný ve školním roce 2003/2004*
33. *Pracovní náplně vedoucích pracovníků školy platné ve školním roce 2003/2004*
34. *Provozní řád školy ze dne 18. září 2003 platný ve školním roce 2003/2004*
35. *Jmenovací dekret zástupkyně ředitele č.j. D 29 s účinností od 1. listopadu 2002*
36. *Žádost ředitele Základní školy Zbraslav o povolení výjimky v délce přestávek ze dne 27. srpna 2003 adresované Jihomoravskému krajskému úřadu - odboru školství*
37. *Provozní řád školy ze dne 18. září 2003 platný pro školní rok 2003/2004*
38. *Kriteria pro přiznání osobních příplatků a odměn pedagogickým pracovníkům ze dne 1. listopadu 2002 platná pro školní rok 2003/2004*
39. *Dohoda o pracovní činnosti osobního asistenta tělesně a mentálně postižené žákyně platná ve školním roce 2003/2004*
40. *Tematické plány učitelů pro jednotlivé hospitované předměty platné ve školním roce 2003/2004*
41. *Kniha úrazů zavedená od 2. září 1996 platná ve školním roce 2003/2004*
42. *Plán kontrolní činnosti Základní školy Zbraslav na rok 2003/2004 ze dne 5. září 2003*
43. *Záznamy z hospitací a kontrol za školní rok 2002/2003 a 2003/2004*
44. *Zápis z jednání o zjištěných skutečnostech při státní kontrole pořízený v průběhu inspekce na Základní škole Zbraslav mezi ředitelem školy a Českou školní inspekcí ze dne 24. září 2003*
45. *Inspekční zpráva České školní inspekce č.j. 122-142/98-11086 ze dne 11. května 1998 a protokol o kontrole č.j. 122-143/98-11086 ze dne 11. května 1998*
46. *Dotazník pro ředitele před inspekcí – materiál zadaný řediteli Základní školy Zbraslav v době inspekce*

ZÁVĚR

Většina učitelů ze sledovaných pedagogických pracovníků splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což představuje výrazné pozitivum v oblasti personálních podmínek. To se kladně projevilo v kvalitě výuky sledovaných vyučovacích hodin. Stejně tak i účast pedagogických pracovníků na dalším vzdělávání a využívání těchto poznatků se projevilo v řízení školy a ve výchovně-vzdělávací práci ve sledovaných předmětech. Vedení školy stanovilo jasná pravidla pro řízení a personální plánování, postupně realizuje změny ve výchovně-vzdělávací práci především zařazováním nových metod ve výuce.

Materiálně-technické podmínky umožňují plně realizovat zvolený vzdělávací program. Škola má dostatek učeben, odborných učeben a pracoven využívaných pro výuku. Vybavení nábytkem a didaktickými pomůckami se postupně zdokonaluje. Prostředí školy je díky žákovským pracem podnětné.

Zvolený vzdělávací program Základní škola a Zvláštní škola (v případě výuky integrované žákyně) se realizuje v tomto školním roce podle platných učebních dokumentů. Výuka sledovaných vyučovacích předmětů byla v souladu s platnými učebními osnovami. Organizaci výchovně-vzdělávacího procesu zajistilo vedení školy dobře. Nedostatkem je opakované nedodržení desetiminutové přestávky mezi hodinami a zařazení pětiminutových přestávek, což je v rozporu s právní normou.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce ve sledovaných předmětech charakterizovala promyšlenost organizace vhodných metod a forem vzhledem ke zvoleným cílům výuky. Převažovaly pestré metody a formy práce, při kterých byli žáci aktivní, pracovali samostatně nebo ve skupinách. Názorná výuka a časté činnostní pojetí s využitím učebních pomůcek pro aktivní učení zvyšovaly efektivitu výuky a podporovaly rozvoj komunikace žáků. Ve sledovaných hodinách se vhodně využívaly pomůcky, učebnice, literatura a další informační zdroje. Učební prostředí tříd, ve kterých výuka sledovaných předmětů probíhala, bylo z hlediska podnětnosti na velmi dobré úrovni.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou nejsou důsledně analyzovány a neslouží k tvorbě koncepčních záměrů.

Pozitivní posun nastal od poslední inspekce v oblasti materiálního vybavení školy. Oblast řízení se v současné době promítá do personálních podmínek školy. V této oblasti bylo od poslední inspekce zlepšení.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Renáta Ševčíková	Renáta Ševčíková.v.r.
Členové týmu	Mgr. Vojmír Křupka	Vojmír Křupka.v.r.....
Členové týmu	Mgr. Ludmila Šimáčková	Ludmila Šimáčková..v.r.
Členové týmu	PaedDr. Petr Zábanský	Petr Zábanský...v.r.

V Blansku dne 13. října 2003.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:14. října 2003.....

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

RNDr. Petr Kroutil

.. Petr Kroutil...v.r.....

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, pracoviště Blansko, nám. Republiky 1, 678 01 Blansko. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo č.j. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Jihomoravského kraje – odbor školství, Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno	31. 10. 2003	11-1029/03-11136
Zřizovatel: Obec Zbraslav, Zbraslav, Komenského 105, 664 84 Zastávka u Brna	31. 10. 2003	11-1029/03-11136

Připomínky ředitele školy

Datum	Č.j. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.